

Christelijk
Lyceum
Zeist

Handboekje

Tweede Fase op het vwo

2020–2021

Inhoudsopgave

Het gebruik van dit handboekje	5
1 Het hoe en wat in de Tweede Fase van het vwo.....	6
1.1 De organisatie van de Tweede Fase.....	6
1.2 Profielen	6
1.2.1 Een extra vak	7
1.2.2 Extra schoolactiviteiten.....	7
1.3 Het examen.....	8
1.3.1 Schoolexamen.....	8
1.3.2 Centraal Examen.....	8
1.3.3 Documenten en regelingen.....	8
1.4 Studie-informatie	9
1.4.1 Studieachterstand.....	9
1.4.2 Plagiaat	9
1.4.3 Lessen verplicht?	9
2 Regelingen ten aanzien van PTA-onderdelen	10
2.1 Reglement PTA-toetsen (= schoolexamens).....	10
2.2 Toets gemist?.....	10
2.3 Praktische opdrachten.....	11
2.4 Handelingsdelen.....	11
2.5 Inleveren Praktische Opdrachten en Handelingsdelen	11
2.6 Lichamelijke Opvoeding.....	11
2.6.1 Geoorloofde / ongeoorloofde afwezigheid tijdens de LO-les	12
2.6.2 Blessures.....	12
2.7 Profielwerkstuk.....	12
2.8 Herkansingregeling.....	13
2.9 Examencommissie.....	13
3 Het examen	14
3.1 Een vak afsluiten	14
3.2 Het <i>judicium cum laude</i>	14
3.3 (Tijdelijke) ontheffing van Lichamelijke Opvoeding	15
3.4 Regelingen voor toptalenten.....	15
3.5 Ontheffing van de tweede moderne vreemde taal.....	15
4 Algemeen Reglement van het Programma van Toetsing en Afsluiting	17
4.1 Toetsing en rapportage	17
4.1.1 Per periode.....	17
4.1.2 Per leerjaar	17
4.1.3 Herkansing.....	17
4.2 Vaststelling eindcijfer Schoolexamen.....	18
5 Bevordering en slagen	19
5.1 Algemeen.....	19
5.2 Overgangsnormen van 4-vwo naar 5-vwo.....	20
5.2.1 Bevorderd.....	20

5.2.2	In bespreking	20
5.2.3	Afgewezen	20
5.3	Overgangsnormen van 5-vwo naar 6-vwo.....	21
5.3.1	Bevorderd.....	21
5.3.2	In bespreking	21
5.3.3	Afgewezen	21
5.4	Slaag-/zakregeling vwo (2020–2021)	22
6	Overstappen binnen de Tweede Fase.....	23
6.1	Overstap van 5-havo naar 5-vwo	23
6.2	Overstap van 4-vwo naar 4-havo (lopende het schooljaar)	23
6.3	Van 5-vwo naar 5-havo.....	24

Het gebruik van dit handboekje

In dit *Handboekje Tweede Fase op het vwo* vind je alle regelingen die van belang zijn voor de voortgang van je studie. In het eerste gedeelte 'Het hoe en wat in de Tweede Fase van het vwo' staat beschreven hoe de laatste drie jaren van het vwo eruit zien en hoe het (examen)programma is opgebouwd.

Daarna vind je hoofdstukjes met informatie over de spelregels die er tijdens en rond de toetsen en schoolexamens gelden en welke reglementen van toepassing zijn. Ook staan in dit boekje de bevorderingsnormen die gelden bij de overgang naar een volgend leerjaar en de zogenaamde slaag-/zakregeling.

In de vierde klas zul je merken dat het onderwijs anders is georganiseerd dan je in de onderbouw gewend was. Je volgt niet alleen lessen met je stamklas, maar hebt ook les in clusters. Bovendien sluit je iedere periode af met een toetsweek. Het is daarom van belang in het vierde leerjaar meteen aan het begin van het jaar dit handboekje goed door te nemen. De leerlingen uit de hogere leerjaren kunnen het handboekje gebruiken als naslagwerk, vooral als er onduidelijkheid bestaat over het hoe of wat van bepaalde regelingen.

Het gaat in dit boekje dus om de 'spelregels'. Om goed te kunnen 'spelen' moet je van die regels goed op de hoogte zijn. Anders krijgen we misverstanden. Tegelijkertijd vormen die regels niet de kern. Het gaat uiteindelijk om de inhoud van het onderwijs, of je daar iets aan hebt, of je daar wijzer van wordt. Ik wens je dus vooral toe dat je jezelf optimaal kunt ontwikkelen en het beste uit jezelf kunt halen.

Dhr. H.J. Veenstra
conrector vwo

1 Het hoe en wat in de Tweede Fase van het vwo

1.1 De organisatie van de Tweede Fase

In 4-vwo begin je aan de Tweede Fase van het voortgezet onderwijs. Je zult merken dat de manier van werken hier in een aantal opzichten verschilt van wat je gewend was.

Je moet goed weten wat je precies moet doen, wanneer iets 'af' moet zijn, hoe iets wordt beoordeeld, hoe zwaar dat telt, enzovoort. Kortom, het is belangrijk dat je tijdens je studie precies weet waar je aan toe bent. De organisatie van het onderwijs in de Tweede Fase van het vwo is vrij eenvoudig, maar je moet je er wel even in verdiepen. Je moet bijvoorbeeld weten wat het periodesysteem precies inhoudt, wat het nut is van een studiewijzer of planning, hoe het schoolexamen is opgezet, welke mogelijkheden je hebt om toetsen te herkansen en hoe dat alles uiteindelijk leidt tot het behalen van het diploma.

- Een cursusjaar is verdeeld in vier periodes. Sommige vakken volg je een aantal periodes, andere vakken staan elke periode ingeroosterd.
- Naast een aantal klassikale lessen volg je lessen in zogenoemde clusters, waarin je met leerlingen uit verschillende stamklassen zit. Ieder cluster heeft een afkorting en een nummer, dat je ook op je rooster vindt (bijv. econ_4 of fatl_2). Let hier goed op bij roosterwijzigingen.
- Elke periode wordt afgesloten met een toetsweek. Een toetsweek is een schoolweek zonder de gebruikelijke klassikale lessen. In de toetsweek is ook gelegenheid achterstallig werk in te halen.
- Vanaf 5-vwo zijn toetsen, praktische opdrachten en handelingsdelen opgenomen in een Programma van Toetsing en Afsluiting (PTA). (Zie ook p.17.)
- Alle behaalde cijfers zijn in te zien in SOMtoday. Door daar regelmatig op te kijken blijf je, met je ouders, op de hoogte van de stand van zaken. Meestal zijn de resultaten weergegeven in de vorm van een cijfer; bij LO worden ze vastgelegd in de vorm van een letter, een 'O', een 'V' of een 'G'. Dit zijn zogenaamde handelingsdelen. Zowel de cijfers als de letters tellen vanaf 5-vwo mee voor het schoolexamen, maar wel op een geheel andere manier. (Zie p.19-22.)
- Voor 5- en 6-vwo geldt dat je de weging per toets kunt vinden in het PTA-overzicht. Kijk daarvoor op www.clz.nl.

1.2 Profielen

In de derde klas heb je een profiel moeten kiezen. Daarbij had je een keuze uit vier profielen. Elk profiel bestaat uit een gemeenschappelijk deel, een profieldeel en een vrij deel. Het gemeenschappelijk deel bestaat uit een aantal vakken die voor iedereen verplicht zijn, zoals Nederlands en Engels. Het profieldeel wordt gevormd door een aantal vakken die in zekere zin bij elkaar horen en die min of meer bepalend zijn voor je latere studie- en beroepskeuze. Je kiest daarnaast nog een vak, dat in het vrije deel terecht komt. Uit welke vakken je voor het vrije deel kunt kiezen, hangt af van het gekozen profiel.

Alleen bij hoge uitzondering kun je de eerste maanden in klas 4 wisselen van vak of profiel. Dit is na 1 november niet meer mogelijk. Een verzoek tot het wisselen van vak of profiel dien je in bij de decaan, de heer Lijklema.

1.2.1 Een extra vak

Voor leerlingen die wel wat extra uitdaging kunnen gebruiken, bestaat de mogelijkheid tot het volgen van een extra vak. Er geldt een aantal voorwaarden:

- Het kiezen van een extra vak is zonder meer mogelijk voor een leerling die aan het einde van 3-vwo gemiddeld een 8,0 of hoger staat voor Nederlands, Engels, Frans, Duits, geschiedenis/history, aardrijkskunde/geography, wiskunde/mathematics, natec, scheikunde en economie. Voor de gymnasiasten komt daar Latijn óf Grieks bij.
- Is het gemiddelde van die vakken tussen 7,5 en 8,0 dan is het aan de docentenvergadering toestemming te verlenen voor het volgen van een extra vak.
- Het volgen van een extra vak betekent dat er sprake kan zijn van overlappende lessen. In overleg met desbetreffende vakdocenten wordt telkens besloten welke lessen worden bijgewoond.
- De leerling die een extra vak volgt, maakt alle praktische en theoretische toetsen van dat vak.
- Als de leerling het extra vak wil laten vallen, neemt hij of zij contact op met de decaan, de heer Lijklema. In overleg wordt besloten met ingang van wanneer de leerling met het volgen van het extra vak stopt. Na 1 april van het eindexamenjaar is het niet langer mogelijk het extra vak te laten vallen.
- Een extra vak dat een heel jaar met voldoende resultaat is gevolgd, kan worden afgesloten met een certificaat.

1.2.2 Extra schoolactiviteiten

In het vrije deel kun je ook aan allerlei schoolactiviteiten deelnemen die niet onder een vak zijn onder te brengen, maar die nuttig kunnen zijn tijdens je opleiding. Daaronder vallen bijvoorbeeld deelname aan de leerlingbegeleiding of zitting in de Medezeggenschapsraad van de school. Van belang is dat deze activiteiten (minimaal 20 uren per jaar) in de loop van je opleiding geregistreerd worden. Bij mevrouw Van Zwetselaar, de onderwijsassistent, zijn formulieren te verkrijgen waarop je aangeeft van welke activiteiten sprake is. De docent die je heeft begeleid, tekent dit formulier als bewijs dat je deze activiteiten naar behoren hebt verricht. Daarna lever je het formulier weer in bij de onderwijsassistent. Aan het einde van je opleiding ontvang je met je diploma een certificaat waarop een overzicht van al deze activiteiten staat. Dat kan wellicht bij aanmelding voor of eenmaal in het vervolgonderwijs nog eens van pas komen.

Overzicht van mogelijke activiteiten op het CLZ

Alpha- & Bèta-academie
Deelname of organisatie BMN
Debating Society
Deelname aan Masterclasses
Eindexamencommissie
Fotoclub
ICT (iHelp)
Jaarboekredactie
Leerlingbegeleiding
Lidmaatschap Medezeggenschapsraad
Lidmaatschap Leerlingenraad

De Makerij
Organisatie *Open Blik*
Redactie Reflector
Stijldansen
Studio Blaauw (open atelier)
Technische Dienst
Deelname aan het U-talent programma
Deelname of organisatie Virtuoso
Lidmaatschap ZLC

1.3 Het examen

Het examen bestaat uit een Schoolexamen en een Centraal Examen. Alle vakken hebben een Schoolexamen. Veel vakken kennen daarnaast een Centraal Examen. Bijna alle profielvakken hebben zowel een Schoolexamen als een Centraal Examen.

Voor vakken met alleen een Schoolexamen vormt het eindcijfer Schoolexamen het eindexamencijfer. Het gemiddelde van de afgeronde cijfers voor m&m/m&s, ckv/a&c en het profielwerkstuk vormt het combinatiecijfer (zie ook de slaag-/zakregeling op p.22). Voor vakken met zowel een Schoolexamen als een Centraal Examen vormt het eindexamencijfer het rekenkundig gemiddelde van het eindcijfer Schoolexamen en het eindcijfer Centraal Examen.

1.3.1 Schoolexamen

Het Schoolexamen start in 5-vwo en strekt zich uit van periode 5.1 tot en met periode 6.3. In periode 6.4 wordt het Centraal Examen afgenomen. Let op: het schoolexamenprogramma van ckv/a&c start in het vierde leerjaar; het wordt, net als m&m/m&s in het vijfde leerjaar afgesloten.

1.3.2 Centraal Examen

Het Centraal Examen vindt plaats in periode 6.4. Het Centraal Examen kent drie tijdvakken. De herkansing van het Centraal Examen vindt plaats in het tweede en/of derde tijdvak.

Voordat de kandidaat deelneemt aan het Centraal Examen:

- dienen alle eindcijfers van het Schoolexamen te zijn vastgesteld;
- dient het profielwerkstuk te zijn beoordeeld met een voldoende cijfer;
- dienen de vakken culturele en kunstzinnige Vorming (ckv) / art & culture (a&c) en lichamelijke opvoeding (LO) te zijn beoordeeld als 'voldoende' of 'goed';
- dienen alle handelingsdelen naar behoren te zijn gedaan / ingeleverd.

1.3.3 Documenten en regelingen

Meer informatie over het examen vind je in hoofdstuk 3 van dit Handboekje.

Voor het examen vwo zijn verder de volgende regelingen en documenten van belang:

- Het Examenreglement CLZ vmbo/Tweede Fase havo/vwo, cursus 2020–2021;
- Dit Handboekje Tweede Fase op het vwo, waarin zijn opgenomen:
 - Algemeen Reglement van het Programma van Toetsing en Afsluiting;
 - De overgangsnormen 4-vwo en 5-vwo;
 - De slaag-/zakregeling.
- Programma van Toetsing en Afsluiting (Zie www.clz.nl onder 'Regelingen');
- De administratie van de behaalde resultaten.

1.4 Studie-informatie

Wat er per vak van je verwacht wordt, vind je in Google Classroom. Docenten delen daar studiewijzers, planners, opdrachten, huiswerk e.d. Aan de hand van de informatie in Google Classroom kun je bijvoorbeeld eenvoudig vaststellen of je achter loopt. De bedoeling is natuurlijk dat je zorgt dat je werk in de pas loopt met de planning van een vak. Is dat niet het geval, dan moet je zorgen, dat je de achterstand snel inloopt, anders raak je meer en meer achterop. En dat is bijzonder vervelend. Mocht je toch vastlopen, aarzel dan niet bijtijds(!) contact op te nemen met je docent of je mentor. Gewoon doen.

De informatie in Google Classroom zorgt er ook voor dat je kunt zien hoe het programma gewoon doorgaat, ook als om wat voor reden dan ook één of meerdere lessen komen te vervallen. Je werkt dan dus gewoon verder aan de gegeven opdrachten. Het is van het allergrootste belang dat je beseft, dat je in de eerste plaats zelf verantwoordelijk bent voor het uitvoeren van de leertaak zoals die per vak is vastgelegd.

Een overzicht van de toetsen die je gedurende een periode hebt, vind je in het toets-respectievelijk PTA-rooster. Voorafgaand aan een nieuwe periode wordt het nieuwe rooster gemaild.

1.4.1 Studieachterstand

Aan leerlingen met studieachterstanden kan door de conrector, afdelingscoördinator of mentor een 'vierkant' rooster worden opgelegd. Dat betekent dat deze leerlingen dagelijks verplicht een aantal uren dat er volgens het rooster geen les is, op Het Bureau aan het werk zijn tot 16.00 uur voor een nader vast te stellen periode om de achterstand in te halen.

1.4.2 Plagiaat

Het plegen van plagiaat (letterdieverij) is een vorm van fraude en heeft nare consequenties voor de voortgang van de studie. Uitgangspunt is dat elk werkstuk, ter correctie aan de docent aangeboden, eigen werk van de leerling is. Mocht dat niet het geval zijn dan wordt de kwestie aan de examencommissie voorgelegd en volgen er strenge maatregelen. Zo kan het werk met een 1,0 worden becijferd en gaat er een brief naar huis. In het ergste geval wordt de pleger van school verwijderd.

1.4.3 Lessen verplicht?

Alle lessen op het rooster zijn verplichte lessen, ook al ben je 18 jaar of ouder. Je dient op het ingeroosterde lesuur op tijd in het lokaal te zijn. Als je er niet bent, gelden de volgende maatregelen, tenzij er bericht van thuis is ontvangen:

- Een leerling die zonder bericht van thuis een les verzuimt, haalt twee lessen in. Ook kan corvee worden opgelegd.
- Bij herhaling wordt contact opgenomen met de ouders en krijg de leerling voor een nader vast te stellen periode een 'vierkant' rooster opgelegd en/of een preventief gesprek met de leerplichtambtenaar.
- Hardleerse leerlingen kan de toegang tot de lessen geweigerd worden (= lesontzegging); zij dienen zich 's morgens bij aanvang van de dag te melden bij de afdelingscoördinator/onderwijsassistent.
- Voortdurend spijbelgedrag kan, in overleg met de leerplichtambtenaar en de onderwijsinspectie, leiden tot een officiële schorsing en/of een boete wegens het ontduiken van de leerplicht.

2 Regelingen ten aanzien van PTA-onderdelen

2.1 Reglement PTA-toetsen (= schoolexamens)

Tijdens (PTA-)toetsen gelden in grote lijnen dezelfde regels als tijdens het Centraal Examen:

- Tassen, jassen, telefoons, horloges, niet-doorzichtige etuis e.d. mogen niet mee het klaslokaal in; ze worden bijvoorbeeld opgeborgen in de kluisjes.
- Het toch binnen handbereik hebben van een mobieltje of ander elektronisch apparaat (behalve, indien toegestaan, de grafische rekenmachine) tijdens een toets wordt beschouwd als fraude.
- Op de tafel liggen uitsluitend pennen, potloden, een liniaal, een geodriehoek en de per vak toegestane hulpmiddelen.
- Te laat komen geeft geen recht op tijdverlenging.
- Bij meer dan 20 minuten te laat word je niet meer toegelaten tot de toets. Je meldt je bij mevrouw Van Zwetselaar.
- Als je niet toegelaten wordt tot de toets in verband met te laat komen, krijg je een 1,0. Je kunt een schriftelijk verzoek indienen bij de examencommissie om de toets alsnog te mogen maken. Dit kan je je herkansing kosten.
- Bij vaardigheidstoetsen, zoals practica en kijk- en luistertoetsen, kun je niet te laat komen; daar dien je absoluut op tijd te zijn.
- Bij een 1-uurstoets in de toetsweek mag je het lokaal niet voortijdig verlaten.
- Bij een 2-uurstoets in de toetsweek mag je op zijn vroegst na 50 minuten het lokaal verlaten. Ben je in het laatste kwartier klaar, dan wacht je tot het einde van de les.
- Leerlingen met een zorgpas maken dezelfde toets en krijgen 20% extra tijd. Zij leggen bij aanvang van de toets hun zorgpas op je tafel. Zonder zorgpas wordt er geen extra tijd verleend.
- Tijdens toetsweken wordt geen verlof verleend voor activiteiten buiten school zoals rijexamens en *matching days*.

2.2 Toets gemist?

Als je om welke reden dan ook afwezig bent tijdens een toets, moet je die in dezelfde periode inhalen. Het initiatief hiervoor ligt bij de leerling!

Voor PTA-toetsen geldt: als je een toets hebt gemist, moet deze worden ingehaald. Je verliest in dat geval voor de betreffende periode je recht op een herkansing. Zie ook de herkansingsregeling in paragraaf 2.8. Als het even kan, moet je dus altijd proberen de toets te maken.

Alleen in bijzondere gevallen kan door de examencommissie van de school op deze regeling een uitzondering gemaakt worden: de leerling kan een met redenen omkleed verzoek indienen bij de examencommissie om zijn/haar herkansing te mogen behouden. (Zie paragraaf 2.9 over het indienen van een bezwaarschrift bij de examencommissie.)

Opmerking september 2020: Natuurlijk zijn er meer uitzonderingen dit jaar dan voorgaande jaren vanwege de pandemie. De beoordeling van extra Corona-gerelateerde ziekteverzuim tijdens de toetsen wordt met zorg en aandacht bekeken.

Gemiste cijfertoetsen worden op het periodeverslag aangegeven met de administratieve aanduiding 0,1. Als je een toets niet binnen één periode inhaalt, wordt door de examencommissie vastgesteld wat de consequentie is. Er kan besloten worden om de aanduiding 0,1 te veranderen in een definitieve 1,0.

Als een leerling meer dan één PTA-toets mist zonder geldige reden, beslist de examencommissie over het vervolgtraject.

2.3 Praktische opdrachten

Praktische Opdrachten (PO) zijn cijfertoetsen met een eigen weging. Een praktische opdracht kan, net als een theoretische toets, herkanst worden. Of ze herkansbaar zijn, lees je in het PTA-overzicht.

Leerlingen die op de inleverdatum hun praktische opdracht niet hebben ingeleverd, krijgen als cijfer een 0,1. Dat betekent, dat de opdracht alsnog ingeleverd moet worden. In 5- en 6-vwo verspeel je daarmee je recht op een herkansing. Ook kan je bij te laat inleveren van de opdracht een 'vierkant' rooster worden opgelegd, ten minste tot de praktische opdracht af is.

2.4 Handelingsdelen

Handelingsdelen (HD) zijn opdrachten die je gewoon naar behoren moet hebben gedaan. Anders moeten ze 'over'. Leerlingen die op de afgesproken inleverdatum hun handelingsdeel niet naar behoren hebben ingeleverd, krijgen als cijfer een **Onvoldoende**. Dat betekent, dat de opdracht 'herkanst' (= alsnog ingeleverd) moet worden. In 5- en 6-vwo verspeel je daarmee de mogelijkheid een 'gewone' toets te herkansen. Je kunt immers per periode maar één toets herkansen.

Je krijgt een 'vierkant' rooster opgelegd, d.w.z. alle uren dat je geen les hebt op Het Bureau en dagelijks doorwerken tot 16.00 uur tot het handelingsdeel naar behoren is afgerond.

In periode 1, 2 en 3 dienen de handelingsdelen in de betreffende periode te worden afgerond. Voor periode 4 geldt dat handelingsdelen voor de laatste toetsweek met een voldoende worden afgerond. Met een onvoldoende voor een handelingsdeel ga je niet over!

2.5 Inleveren Praktische Opdrachten en Handelingsdelen

Het inleveren van werk buiten de reguliere lessen kan alleen bij mevrouw Van Zwetselaar op Het Bureau.

De leerling ontvangt een bewijs van inlevering. Op het werk staat duidelijk vermeld van wie het werk is en voor welke docent het werk bestemd is. Inleveren op een andere manier dan bovenstaande, zoals bijvoorbeeld via het postvak van de docent, geschiedt volledig op eigen risico en verantwoordelijkheid van de leerling.

In geval van zoek raken van het werk, zal de leerling te allen tijde het bewijs van inleveren moeten kunnen tonen om rechtmatig bezwaar te kunnen aantekenen.

2.6 Lichamelijke Opvoeding

Lichamelijke Opvoeding is het enige vak op school waarvoor een wettelijke aanwezigheidsplicht geldt. Onvoldoende aanwezigheid bij de lessen LO kan leiden tot een **Onvoldoende** op het rapport. Dit heeft gevolgen voor de overgang.

Heeft een leerling lessen LO gemist, dan zullen met de LO-docent afspraken gemaakt moeten worden over het eventueel inhalen van de lessen. Of de afwezigheid geoorloofd was of niet doet niet ter zake.

We maken onderscheid tussen de leerlingen die afwezig waren tijdens de les en leerlingen die geblesseerd waren.

2.6.1 Geoorloofde / ongeoorloofde afwezigheid tijdens de LO-les

De leerling maakt zelf een afspraak met de LO-docent over het inhalen van de gemiste les(sen). Dit kan zijn: inhalen van de les bij een andere klas, assisteren bij een andere klas of een vervangende opdracht. De vervangende opdracht dient qua tijdsinvestering overeen te komen met de tijdsduur van de gemiste les(sen). De eisen waaraan de opdracht moet voldoen, worden duidelijk door de docent aangeleverd, evenals het tijdstip waarop de opdracht moet worden ingeleverd.

2.6.2 Blessures

Leerlingen die incidenteel gedurende een kortere of langere periode niet kunnen deelnemen aan de lessen LO als gevolg van de lichamelijke gesteldheid, dienen gebruik te maken van een bijzondere inhaalregeling ten einde het vak voor de betreffende periode dan wel het betreffende leerjaar alsnog met een voldoende resultaat af te sluiten.

Deze bijzondere inhaalregeling LO betekent voor de leerling:

- dat hij/zij zich in geval van niet mee kunnen doen vanwege lichamelijke redenen aan het begin van de les LO meldt bij de docent.
- dat de docent in overleg met de leerling een afspraak maakt over een alternatief. Dit kan zijn: assisteren bij de eigen klas voor zover de lichamelijke gesteldheid dit toelaat, assisteren bij een andere klas of een vervangende opdracht. De vervangende opdracht dient qua tijdsinvestering overeen te komen met de tijdsduur van de gemiste les(sen). De eisen waaraan de opdracht moet voldoen worden duidelijk door de docent aangeleverd, evenals het tijdstip waarop de opdracht moet worden ingeleverd.

2.7 Profielwerkstuk

Het profielwerkstuk is de belangrijkste praktische opdracht van de opleiding. Het is een soort 'meesterproef' waarin leerlingen in praktijk brengen wat ze gedurende de voorgaande jaren aan kennis en vaardigheden hebben geleerd. Het profielwerkstuk heeft betrekking op één groot (profiel)vak uit het totale vakkenpakket. In de voorexamenklas kies je één of twee partners met wie je goed kunt samenwerken, met wie je dit werkstuk gaat maken. Gezamenlijk kies je een onderwerp en maak je duidelijke afspraken over de taakverdeling en houd je al je werkzaamheden en afspraken vanaf het begin bij in een logboek en, bij de natuurprofielen, in een laboratoriumjournaal. Deelname aan het profielwerkstuk is alleen mogelijk voor leerlingen die in het examenjaar zijn toegelaten. Je wordt begeleid door een vakdocent. Je kunt bij deze docent terecht voor vragen en informatie.

In de loop van van het examenjaar moet het profielwerkstuk worden afgerond.

Het profielwerkstuk wordt met een afgerond cijfer beoordeeld en moet voldoende zijn. Indien het cijfer onvoldoende is, dient het profielwerkstuk te worden verbeterd tot een voldoende is behaald. Dit betekent dat je daarmee een herkansing verspeelt.

2.8 Herkansingregeling

In het examenjaar en het voorexamenjaar geldt een herkansingregeling. In periode 1 en 2 mag één theoretische toets uit de desbetreffende periode herkanst worden, ongeacht het resultaat. Het hoogste cijfer telt.

Als je een gemiste toets moet inhalen, ben je daarmee het recht op een herkansing kwijt. Of een toets herkansbaar is, is na te lezen in het PTA. Herkansingen die je niet gebruikt, kunnen niet worden meegenomen naar een volgende periode en ook niet naar een volgend leerjaar. In geval van afwezigheid op de dag van de herkansingen vervalt het recht op herkansing.

Als je je recht op herkansing verspeelt in een periode waarin geen toetsen herkansbaar zijn (i.h.a. periode 3 en 4), dan vervalt het recht op herkansing in de eerstvolgende periode waarin herkansbare toetsen worden afgenomen. Dit is periode 1 van het examenjaar, als je in periode 3 of 4 van het voorexamenjaar je herkansingsrecht verspeelt.

2.9 Examencommissie

Als je vindt dat je ten onrechte een herkansing hebt verloren, kun je schriftelijk een bezwaarschrift indienen bij de examencommissie. In dat bezwaarschrift moeten de argumenten staan vermeld die aannemelijk maken dat er sprake was van buitengewone omstandigheden. Vermeld tevens om welk vak het gaat, de toetscode en de datum van de gemiste toets. Het bezwaarschrift dient (mede) ondertekend te worden door een ouder. Bezwaarschriften worden uiterlijk op de eerste vrijdag van de nieuwe periode ingeleverd bij mevrouw Van Zwetselaar (h.vanzwetselaar@clz.nl).

3 Het examen

Het examen bestaat uit twee onderdelen: een Schoolexamen (SE) en een Centraal Examen (CE). Alle vakken kennen een Schoolexamen. Niet alle vakken hebben een Centraal Examen. Het Centraal Examen wordt (landelijk) afgenomen aan het einde van het laatste leerjaar. Het Schoolexamen daarentegen begint in 5-vwo, met uitzondering van ckv/a&c. Dat start in 4-vwo en wordt in 5-vwo afgesloten. Alle toetsen vanaf 5-vwo maken deel uit van het schoolexamen. Wees je daarvan goed bewust!

Aan het einde van de opleiding en voorafgaand aan het Centraal Examen wordt voor alle cijfers het gewogen gemiddelde op één decimaal nauwkeurig berekend over klas 5- en 6-vwo. Zo kom je uiteindelijk per vak tot het SE-eindcijfer. Voor sommige vakken is dat meteen het diplomacijfer, voor andere vakken moet er, zoals gezegd, eerst nog Centraal Examen worden gedaan.

Aan het einde van de eerste periode worden de resultaten van het voorgaande leerjaar definitief vastgesteld voor de berekening van het latere SE-eindcijfer.

3.1 Een vak afsluiten

Vakken met alleen een schoolexamen worden vaak al voor het laatste leerjaar afgesloten. Het eindcijfer wordt berekend aan de hand van de behaalde cijfers. Ook wordt er gekeken of de (eventuele) handelingsdelen in orde zijn. Voor alle cijfervakken geldt het (voldoende) eindcijfer op het cijferoverzicht bij de overgang als bewijs dat je het vak hebt afgesloten.

Vergeet vooral niet dat, met uitzondering van ckv/a&c en m&m/m&s het behaalde eindcijfer tegelijkertijd het diplomacijfer is. Zorg dus dat het een voldoende is. Vakken die je met een eindcijfer 7 hebt afgesloten, hoeven niet over te worden gedaan, in het geval je een leerjaar doubleert. LO valt niet onder deze regeling.

Vakken met alleen een schoolexamen en het leerjaar waarin het vak wordt afgerond

5-vwo	6-vwo
<ul style="list-style-type: none">• Art & Culture (a&c)• Culturele Kunstzinnige Vorming (ckv)• Mens & Maatschappij (m&m)• Man & Society (m&s)	<ul style="list-style-type: none">• English Literary History (<i>onderdeel van het SE Engels, t.b.v. het IB-programma</i>)• Profielwerkstuk• Lichamelijke Opvoeding• Natuur, Leven en Techniek (nlt)• Wiskunde D

De afgeronde eindcijfers voor ckv/a&c, m&m/m&s en het profielwerkstuk vormen het zogenaamde combinatiecijfer dat meeweegt in de slaag-/zagregeling (paragraaf 5.4).

3.2 Het *judicium cum laude*

Leerlingen krijgen op hun diploma de vermelding 'cum laude' als blijkt van een hoog cijfergemiddelde bij het eindexamen. In dat geval moet aan de volgende voorwaarden zijn voldaan:

Het gemiddelde van 1) de vakken in het gemeenschappelijk deel van het profiel, 2) de vakken in het profieldeel, 3) het hoogste cijfer uit het vrije deel, en 4) het combinatiecijfer moet minimaal 8,0 zijn. Bovendien mag geen eindcijfer lager zijn dan een 7. Voor deze bepaling worden

eventuele extra vakken buiten beschouwing gelaten. Een 6 voor een extra vak vormt geen probleem voor het toekennen van cum laude. Het combinatiecijfer mag niet lager zijn dan 7, maar ook hier geldt dat het cijfer voor de samenstellende onderdelen wel lager mag zijn dan een 7.

3.3 (Tijdelijke) ontheffing van Lichamelijke Opvoeding

Voor het vak Lichamelijke Opvoeding is het mogelijk om in het geval van een bepaald lichamenlijk ongemak een permanente ontheffing te verkrijgen. Indien er sprake is van een blessure of een tijdelijk lichamenlijk ongemak, krijgt de leerling een vervangende opdracht met vergelijkbare zwaarte als het gemiste onderdeel. Deze opdracht wordt gegeven door de docent lichamenlijke opvoeding en dient binnen de desbetreffende periode te zijn afgerond. Om in aanmerking te komen voor een (tijdelijke) ontheffing van het volgen van LO dienen de ouders/verzorgers van de leerling een aanvraag in te dienen bij de vrijstellingscommissie (r.bijeman@clz.nl).

3.4 Regelingen voor toptalenten

Als een leerling aan topsport doet of op hoog niveau aan dans, muziek of toneel, denken we graag mee over de wijze waarop topsport en schoolwerk kunnen worden gecombineerd.

Bij vragen en voor overleg kan een leerling terecht bij de toptalentcoördinator, mevrouw Hendriks (a.hendriks@clz.nl). Daarnaast kunnen vaak de volgende faciliteiten worden geboden:

- een aanpassing van het rooster indien mogelijk (waarbij overigens wel altijd moet worden voldoen aan de eisen die het ministerie stelt);
- hulp bij het maken van plannings;
- het verplaatsen van toetsen indien mogelijk;
- uitstel of vermindering van huiswerk.

Een leerling is een topsporter als hij of zij op het hoogste niveau deelneemt aan sportactiviteiten. Daarbij worden de volgende criteria gehanteerd:

- De leerling maakt deel uit van een regionale en/of nationale jeugdselectie (Jong Oranje) of nationale talentengroep.
- De leerling komt uit in de hoogste klasse van een sport die door het NOC*NSF is erkend.
- De leerling heeft een A- of B-status van het NOC*NSF.

Is de leerling een toptalent op een ander vlak dan sport, bijvoorbeeld in musical, dans of muziek, dan gelden andere criteria. Belangrijk zijn het niveau waarop een bepaald talent ontwikkeld wordt en de tijd die die talentontwikkeling vraagt.

3.5 Ontheffing van de tweede moderne vreemde taal

De wet stelt dat leerlingen in de bovenbouw van het atheneum naast het vak Engels een tweede moderne vreemde taal moeten volgen. Op het CLZ worden in de bovenbouw van het atheneum als keuzevakken Frans en Duits aangeboden.

De wet biedt echter de mogelijkheid om in zeer bijzondere gevallen op bovengenoemde verplichting een uitzondering te maken (Inrichtingsbesluit WVO, artikel 26e, lid 4). Voor aantoonbaar dyslectische leerlingen geldt dat, wanneer in de hele onderbouw de talen een (welhaast) onneembare hobbel blijken te zijn en er een significant verschil is tussen de resultaten voor de talen en die voor de overige vakken, ontheffing kan worden verkregen. Deze leerlingen kiezen in plaats van Frans of Duits een ander vak.

Voor leerlingen op het gymnasium bestaat geen ontheffingsmogelijkheid, omdat daar de klassieke taal in plaats van de tweede moderne vreemde taal komt. Ook voor leerlingen in het tweetalige onderwijs (atheneum tweetalig) bestaat in de tweede fase van de tto-opleiding geen mogelijkheid tot ontheffing, gezien het talige en internationale karakter van deze opleiding.

Ouders kunnen schriftelijk een verzoek tot ontheffing indienen bij de corrector. Zie in dit verband ook de vrijstellingsregeling zoals die op de website van de school te vinden is:

<http://www.clz.nl/?s=vrijstellingsregeling>). Om tot een besluit te komen, wint de commissie advies in van de docenten, ook in de meer talige vakken (bijv. geschiedenis of economie), om te beoordelen of de dyslexie een hinderpaal lijkt te gaan vormen voor het behalen van een vwo-diploma met Frans of Duits. In dat geval zal ontheffing (vrijstelling) gegeven worden.

4 Algemeen Reglement van het Programma van Toetsing en Afsluiting

Voor de vaststelling van de eindcijfers Schoolexamen geldt voor elk vak de volgende regeling:

4.1 Toetsing en rapportage

4.1.1 Per periode

- Per periode wordt per vak ten minste één cijfertoets gegeven. Indien desbetreffende periode betrekking heeft op een handelingsdeel en het vak Lichamelijke Opvoeding (LO) gelden de kwalificaties 'voldoende' of 'goed'.

4.1.2 Per leerjaar

1. Per leerjaar worden na de laatste periode per vak het jaarcijfer en het schoolexamencijfer vastgesteld.
2. De weging van de PTA-toetsen (schoolexamens) is vastgelegd in het vakgerichte PTA-overzicht, dat te vinden is op de website van de school.

4.1.3 Herkansing

1. De kandidaat wordt per leerjaar in de gelegenheid gesteld cijfertoetsen opnieuw dan wel alsnog te maken. In 5- en 6-vwo kunnen maximaal twee toetsen worden herkanst. N.B.: niet alle toetsen zijn herkansbaar! In het PTA staat welke toetsen herkansbaar zijn.
2. De examencommissie kan van het in 4.1.3 sub 1) gestelde van dit Reglement afwijken, indien er sprake is van bijzondere omstandigheden. De leerling kan daartoe een verzoek indienen bij de examencommissie (zie paragraaf 2.9).
3. Het hoogste van de cijfers behaald na herkansing geldt als cijfer behaald voor de toets.
4. Een herkansing van een toets wordt in de eerstvolgende periode van het leerjaar afgenomen.
5. In geval van afwezigheid op de dag van de herkansingen vervalt het recht op het doen van de herkansing.
6. Een leerling die in gebreke blijft bij de afronding van een handelingsdeel, verspeelt voor destreffende periode het recht op herkansing.
7. De docentenvergadering heeft het recht leerlingen bij bevordering een verplichte taakherkansing op te leggen voor het volgende cursusjaar. Deze taakherkansing gaat ten koste van de eerste herkansing in het nieuwe cursusjaar.

4.2 Vaststelling eindcijfer Schoolexamen

1. Voor de vaststelling van het eindcijfer Schoolexamen geldt voor elk vak de volgende berekening: het gewogen rekenkundig gemiddelde alle PTA-toetscijfers behaald in 5- en 6-vwo, afgerond op één decimaal.
2. Voor vakken die in het vijfde leerjaar worden afgesloten, geldt mutatis mutandis dezelfde wijze van berekenen.
3. De eindcijfers Schoolexamen worden in de loop van de opleiding vastgesteld doch in ieder geval voor aanvang van het Centraal Examen.
4. Bij de vaststelling van het eindcijfer Schoolexamen gelden per vak de wegingen vastgesteld in het vakgerichte PTA-overzicht.

5 Bevordering en slagen

5.1 Algemeen

Uitgangspunt bij de opgestelde overgangsnormen naar 5- en 6-vwo is de slaag-/zakregeling, die gehanteerd wordt bij het behalen van het diploma (zie p.22).

De beslissing omtrent de bevordering van een leerling naar een volgend leerjaar wordt genomen op basis van de **rapportcijfers** en **eindcijfers**:

- Het **rapportcijfer** voor een vak is het op één decimaal afgeronde gemiddelde van de cijfers die in het desbetreffende schooljaar voor dat vak behaald zijn.
- Het **eindcijfer** voor een vak is het op een geheel getal afgeronde gemiddelde van de cijfers die in het desbetreffende schooljaar voor dat vak behaald zijn.

Bij het berekenen van rapport- en eindcijfers wordt de weging toegepast zoals die in het toetsoverzicht danwel PTA staat vermeld.

Let op: het eindcijfer is niet het afgeronde rapportcijfer. Een jaargemiddelde van 6,47 levert het rapportcijfer 6,5 en het eindcijfer 6 op.

Voor de bevordering worden de gevolgde vakken als volgt gegroepeerd:

Groep I: Nederlands, Engels/English, Frans, Duits, Grieks, Latijn, Aardrijkskunde, Geschiedenis, Economie, Bedrijfseconomie, Wiskunde A/B/C/D, Natuurkunde, Scheikunde, Biologie, NLT, Kunst (beeldende vorming/muziek)

Groep II: ckv/a&c, m&m/m&s

Groep III: LO/PE

Volgt de leerling een extra vak, dan mag één vak bij het toepassen van de bevorderingsnormen buiten beschouwing worden gelaten, met dien verstande dat de overgebleven vakken nog steeds een volwaardig profiel vormen.

Volgt de leerling tweetalig onderwijs, dan moet het rapportcijfer voor het vak English ten minste een 6,0 zijn om te kunnen worden bevorderd naar het volgende leerjaar in het tweetalig onderwijs.

5.2 Overgangsnormen van 4-vwo naar 5-vwo

5.2.1 Bevorderd

De leerling wordt bevorderd indien:

1. voor de eindcijfers voor de vakken uit groep I geldt dat:
 - a) alle cijfers 6 of hoger zijn, **of**
 - b) er 1 x het cijfer 5 is behaald en voor de overige vakken het cijfer 6 of hoger, **of**
 - c) er
 - i 1 x het cijfer 4, **of**
 - ii 2 x het cijfer 5, **of**
 - iii 1 x het cijfer 5 en 1 x het cijfer 4is behaald en voor de overige vakken het cijfer 6 of hoger, waarbij het gemiddelde van alle vakken tenminste 6,0 is en er voor de vakken Nederlands, Engels en wiskunde gezamenlijk niet meer dan één tekortpunt is,

en

2. geen enkel handelingsdeel als 'Onvoldoende' is beoordeeld.

Voor het vak ckv/a&c dient bij bevordering naar 5-vwo het rapportcijfer ten minste 5,0 te zijn. Een lager rapportcijfer verplicht de leerling tot het doen van een herkansing in een van deze vakken ten koste van de herkansing uit de eerste periode van het volgende schooljaar (taakherkansing).

5.2.2 In bespreking

De leerling komt in bespreking indien hij of zij op één eindcijfer één punt tekort komt om te worden bevorderd volgens de onder 5.2.1 gestelde condities.

Afhankelijk van de uitkomst van de bespreking wordt de leerling (gericht) bevorderd of afgewezen.

5.2.3 Afgewezen

In alle overige gevallen wordt de leerling afgewezen.

5.3 Overgangsnormen van 5-vwo naar 6-vwo

5.3.1 Bevorderd

De leerling wordt bevorderd indien:

1. voor de eindcijfers voor de vakken uit groep I en het combinatiecijfer* geldt dat:
 - a) alle cijfers 6 of hoger zijn, **of**
 - b) er 1 x het cijfer 5 is behaald en voor de overige vakken het cijfer 6 of hoger, **of**
 - c) er
 - i 1 x het cijfer 4, **of**
 - ii 2 x het cijfer 5, **of**
 - iii 1 x het cijfer 5 en 1 x het cijfer 4is behaald en voor de overige vakken het cijfer 6 of hoger, waarbij het gemiddelde van alle vakken tenminste 6,0 is en er voor de vakken Nederlands, Engels en wiskunde gezamenlijk niet meer dan één tekortpunt is,

en

2. geen enkel handelingsdeel als 'Onvoldoende' is beoordeeld.

**Het combinatiecijfer is het op een geheel getal afgeronde gemiddelde van de rapportcijfers voor de vakken uit groep II (ckv/a&c en m&m/m&s) en het cijfer voor het profielwerkstuk.*

5.3.2 In bespreking

De leerling komt in bespreking indien hij of zij op één eindcijfer één punt tekort komt om te worden bevorderd volgens de onder 5.3.1 gestelde condities.

Afhankelijk van de uitkomst van de bespreking wordt de leerling (gericht) bevorderd of afgewezen.

5.3.3 Afgewezen

In alle overige gevallen wordt de leerling afgewezen.

5.4 Slaag-/zakregeling vwo (2020–2021)

De kandidaat heeft het diploma vwo behaald indien:

1.
 - a) alle afgeronde eindcijfers 6 of hoger zijn, **of**
 - b) er 1 x het cijfer 5 is behaald en voor de overige vakken het cijfer 6 of hoger, **of**
 - c) er
 - 1 x het cijfer 4 **of**
 - 2 x het cijfer 5 **of**
 - 1 x het cijfer 5 en 1 x het cijfer 4is behaald en voor de overige vakken het cijfer 6 of hoger, waarbij het gemiddelde van alle examenvakken tenminste 6,0 is;

en

2. het gemiddelde cijfer voor het Centraal Examen 5,5 of hoger is

en

3. er niet meer dan één 5 bij de afgeronde eindcijfers is behaald voor de vakken Nederlands, Engels, en wiskunde

en

4. LO beoordeeld is als 'voldoende' of 'goed'.

Het gemiddelde van de cijfers voor m&m/m&s, ckv/a&c en het profielwerkstuk vormt het combinatiecijfer dat gehanteerd wordt bij de slaag-/zakregeling.

Een eindcijfer van een 3 of lager op de cijferlijst betekent dat de leerling niet is geslaagd.

GESLAAGD

NIET GESLAAGD

6 Overstappen binnen de Tweede Fase

Na het behalen van je havo-diploma naar het vwo? Overstappen van 4- of 5-vwo naar de havo? Hieronder vind je welke regelingen dan van toepassing zijn.

6.1 Overstap van 5-havo naar 5-vwo

Vanaf augustus 2020 is er nieuwe wetgeving die een drempelloos overstaprecht vastlegt. Dat betekent dat iedere leerling die een havo diploma heeft behaald in principe het recht heeft in te stromen in 5-vwo. Een typisch vwo vakkenpakket bevat echter 1 vak meer dan een typisch havo pakket. Op het vwo is daarbij een tweede moderne vreemde taal (2^e mvt) verplicht, naast Engels. Dat heeft de volgende consequenties:

- Havo leerlingen die op de havo al een 2^e mvt en een extra vak deden (waarbij de 2^e mvt het extra vak kan zijn), hebben hiermee in principe een geldig vwo pakket en kunnen drempelloos plaatsnemen in 5-vwo.
- Havo leerlingen die op de havo geen extra vak hebben gevolgd, moeten een extra vak kiezen en bovendien zorgen dat ze een 2^e mvt in hun pakket hebben, om een geldig vwo pakket te hebben. Een dergelijke leerling heeft bij aanvang van 5-vwo het 4-vwo curriculum voor dit vak gemist en is zelf verantwoordelijk voor het inhalen van de betreffende leerstof.
- Pakketkeuze wordt altijd met de decaan overlegd en door deze goed- of afgekeurd.

Daarnaast geldt het volgende:

- Een leerling die na het behalen van een havo diploma in 5 vwo instroomt krijgt vrijstellingen voor ckv en maatschappijleer.
- Vakinhouden van het examenprogramma die in 4-vwo aan de orde zijn geweest maar niet op de havo zijn behandeld, moeten zelfstandig worden ingehaald.
- Achterstanden bij vakken die in 5-vwo als (nieuw) vak gekozen worden, moeten worden ingehaald.
- Overstappers kunnen in 5-vwo niet doubleren. Doubleren zou immers betekenen dat de leerling driemaal het 5^e leerjaar zou doen. Overstappers hebben bovendien met het havo diploma al een startkwalificatie waardoor een vwo-traject niet noodzakelijk is.

6.2 Overstap van 4-vwo naar 4-havo (lopende het schooljaar)

- De overstap van 4-vwo naar 4-havo dient uiterlijk voor 1 december te worden aangevraagd en is alleen mogelijk indien er plaats is in 4-havo.
- De leerling heeft een positief advies van de docenten.
- Het profiel blijft ongewijzigd.
- De delen van het havo-examenprogramma die in 4-vwo niet aan de orde zijn geweest, moeten worden ingehaald.
- Zittenblijvers met een 4-havo-advies kunnen, indien zij tegen het advies in in 4-vwo plaatsnemen, niet later overstappen naar 4-havo.

6.3 Van 5-vwo naar 5-havo

- Het profiel blijft ongewijzigd.
- De leerling heeft de vakken ckv en m&m met voldoende resultaat afgerond.
- Het examendossier 5-vwo geldt als examendossier 4-havo.
- De delen van het havo-examenprogramma die wel in 4-havo en niet in 4-vwo of 5-vwo aan de orde zijn geweest, moeten worden ingehaald.